

GLOSSARI

Acollida

L'acollida és el conjunt sistemàtic d'actituds i d'actuacions que el centre educatiu posa en funcionament per guiar la incorporació òptima de tots els nous membres de la comunitat educativa en la vida i la cultura quotidiana, o bé per facilitar la reincorporació al centre després de processos d'absència.

Autoritat i lideratge educatiu

La paraula autoritat es vincula no només a ser expert en una matèria o al prestigi, sinó també a la capacitat d'influir sobre els alumnes per millorar el seu aprenentatge, el que s'anomena "lideratge pedagògic".

[Per saber-ne més. Document Projecte escola i família](#)

Carta de compromís educatiu

La carta de compromís educatiu és una eina que facilita la cooperació entre les famílies i el centre educatiu i ha d'expressar els compromisos que s'avenen a adquirir per garantir la cooperació entre les seves accions educatives en un entorn de convivència, respecte i responsabilitat en el desenvolupament de les activitats educatives.

Continguts comuns i específics de la carta de compromís educatiu

Els continguts comuns de la carta de compromís educatiu s'han de formular amb la participació de la comunitat escolar, especialment els professionals de l'educació i les famílies, i els ha d'aprovar el consell escolar. El centre i la família han de formalitzar els continguts de la carta de compromís educatiu en el moment de la matrícula. Amb la finalitat que la carta de compromís educatiu pugui ser una eina més efectiva, és convenient afegir als continguts comuns de la carta altres continguts específics addicionals per al seguiment de cada alumne. Un cop detectades les necessitats, s'especifiquen les mesures que es duran a terme per millorar el seu rendiment escolar i la seva integració escolar i social, els compromisos que cada família i el centre s'avenen a adquirir en relació amb aquestes accions, i el seguiment i els resultats de les mesures dutes a terme. Aquest document el signen el tutor del curs, el pare, mare o tutor legal i, si escau, en el cas de secundària, també l'alumne.

Coeducació

La coeducació té com a objectiu promoure una educació que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de sexe, així com integrar de manera explícita i amb continguts d'aprenentatge la perspectiva de gènere.

Comunicació

Entenem per comunicació, en general, el fet de transmetre informació d'un punt a un altre. En particular definim la comunicació humana com el procés mitjançant el qual unes persones es posen en contacte amb unes altres per expressar saber, un estat d'ànim, un desig, una opinió. La comunicació produeix –o aspira a produir– un intercanvi, una anada i tornada, una mena d'espiral que aporta més informació i més coneixement i estimula noves comunicacions.

Comunicació assertiva

És un comportament comunicatiu en el qual la persona no agredeix ni se sotmet a la voluntat d'altres sinó que defensa d'una manera clara i equilibrada les seves idees, els seus sentiments i els seus drets però respectant l'opinió i els sentiments dels altres.

Convivència

Entenem la convivència en el sentit etimològic de “viure junts” des de la veritable integració i inclusió social, més enllà de la simple coexistència.

Cooperació

La cooperació és una acció en què diverses parts decideixen actuar de manera conjunta i buscar solucions comunes que permetin el benefici mutu. En situacions de conflicte, suposa una actitud de preocupació pels interessos de les altres parts sense oblidar els propis.

Coresponsabilitat

La coresponsabilitat de la família i l'escola en el procés educatiu dels fills/alumnes suposa la seva implicació i participació a dur a terme una actuació coordinada i coherent de les dues parts i té com a finalitat afavorir l'èxit escolar i educatiu de l'alumne.

Currículum

El currículum és la concreció de les línies generals d'un procés educatiu que pren en consideració els destinataris, els objectius cognitius, els continguts culturals, l'organització de les activitats educatives, els mètodes d'aprenentatge i les tècniques d'avaluació.

A l'hora de reflexionar sobre el currículum, cal parar esment no tant a allò que s'ensenyava, sinó a com s'ensenyava i com s'aprèn, com transcorre el dia a dia al centre i quins elements organitzatius són els que realment estan assumits, les disfuncions que es creen, els buits i els valors de convivència que realment imperen en el context. Convé, doncs, diferenciar entre el currículum explícit i el currículum ocult.

Educació emocional

L'educació emocional fomenta la capacitat de comunicar-nos, és a dir, de crear símbols i llenguatges que serveixin per establir relacions harmòniques amb un mateix i amb els altres, i també per establir les relacions amb l'entorn.

L'informe Delors (UNESCO 1998) afirma que l'educació emocional és un complement indispensable en el desenvolupament cognitiu i una eina fonamental de prevenció, ja que molts problemes tenen el seu origen en l'àmbit emocional.

Espais formals i no formals

Els espais formals de relació amb les famílies són aquells espais pautats i sistematitzats pel centre educatiu, definits segons unes normes i amb uns rols de funcionament per part dels participants.

Els espais de relació no formals fan referència a aquells moments lúdics o circumstancials on la relació s'estableix de manera espontània.

Famílies acollidores o famílies guies

Són famílies voluntàries que acompanyen i orienten les famílies de nova incorporació al centre. El traspàs d'informació "entre iguals" facilita la incorporació dels nous membres i reforça la sensació de col·lectivitat.

Habilitats socials

Les habilitats socials són aquelles conductes, verbals i no verbals, que faciliten la relació interpersonal. Requereixen unes capacitats cognitives i una maduresa moral corresponent a l'edat de cadascú. Entre les conductes hàbils de comunicació interpersonal podem citar: saber escoltar, saber demanar un favor, saber elogiar, saber disculpar-se, saber dir "no", saber presentar una queixa i saber rebre-la, saber mostrar un desacord, saber negociar, saber expressar els sentiments propis, saber fer front a la por, al ridícul, al fracàs...

Intel·ligències múltiples

Hi ha més d'un tipus d'intel·ligència. En total se n'han definit nou que es relacionen entre elles: intrapersonal, interpersonal, naturalista, musical, visuoespacial, cinesicocorporal, lingüística, logicomatemàtica i existencial. En néixer, els infants disposen de totes les intel·ligències, però el més habitual és que en tinguin tres o quatre de més desenvolupades.

Integració

La integració és el procés d'adaptació social i cultural que comporta un ajustament mutu dels diversos grups i individus que formen una societat.

Norma

La norma és l'instrument regulador de la convivència que té com a finalitat garantir els drets i els deures de tothom.

Els centres educatius han d'incloure en les normes d'organització i funcionament de centre unes propostes compatibles i coherents amb la normativa vigent de rang superior i adaptades a l'especificat de cada centre.

Participació

La participació és un dret i un deure de totes les persones en les societats democràtiques. Participar, en l'àmbit educatiu vol dir sobretot ser protagonista del propi procés educatiu.

Plans educatius d'entorn

Els Plans educatius d'entorn són una iniciativa comunitària de cooperació educativa que vol donar una resposta integral i comunitària als reptes educatius. L'element estratègic és donar continuïtat i coherència educativa als diferents espais i temps educatius dels alumnes. Es duen a terme a partir d'un conveni de col·laboració entre el Departament d'Ensenyament i els ajuntaments, i hi participen els diferents agents educatius del territori.

Projecte de convivència

El Projecte de convivència recull les accions que el centre desenvolupa per afavorir la convivència i la gestió positiva de conflictes. Aquestes accions van adreçades a la millora de la convivència a l'aula, al centre i a l'entorn.

Protocol

El protocol és un conjunt d'actuacions i pautes que cal desenvolupar de manera ordenada i fixa en situacions especialment complexes per evitar qualsevol tipus d'improvisació. Sovint implica la intervenció de diferents especialitats i administracions.

Respecte i reconeixement família-escola

Família i escola han de respectar i reconèixer mútuament la seva funció educativa. És important que les famílies transmetin als seus fills el deure i el respecte per la labor docent i que els valors educatius de les famílies siguin respectats pel centre.

[Per saber-ne més. Document Projecte Escola i Família.](#)

Família i escola: rols competencials

Els rols competencials es refereixen a les funcions educatives diferenciades però complementàries que tenen la família i l'escola.

[Per saber-ne més. Document Projecte Escola i Família.](#)

Valor

Valor és la creença que alguna cosa és bona o dolenta, millor o pitjor que una altra. Configura el caràcter de la persona i ens ajuda a relacionar-nos millor amb el món que ens envolta, amb els altres i amb la natura. Forma part de la nostra vida i, a través de l'educació, cal desvetllar-la i enfortir-la.

[Per saber-ne més. Document Projecte Escola i Família.](#)

Valors finalistes i valors instrumentals

Els valors instrumentals són aquells valors personals (esforç, compromís...) sense els quals no podríem arribar a assolir valors finalistes, com el pacifisme, l'ecologisme, la solidaritat...